

Plántálások és finanszírozottság

Ülésezett a zsinat

- Szerző: Vitális Judit
- Fotó: Magyar Márton

A kevés számú napirendi pontra tekintettel online tartotta február 24-i ülészakát a Magyarországi Evangélikus Egyház XI. Zsinata. A legrészletesebben a gyülekezetplántálásokról és a gyülekezetek önfenntartási képességéről tárgyaltak a küldöttek.

Az egyház küldötteinek tanácskozása mindig összegyülekezés Isten előtt – kezdte áhítatát Korányi András, az Evangélikus Hittudomány Egyetem megbízott rektora, majd Jézus megkísértének történetére ([Mt 4,1–11](#)) irányította a figyelmet. Mint kiemelte, Jézus nem „főnöki figyelmeztetéssel” igazítja ki az ördög kijelentéseit, hanem az igére mutatva helyezi el a világban Istent, önmagát és a sátánt. „Az ő újrakeretező szándéka legyen világossá mielőttünk is” – fejezte ki reménységét Korányi András.

Az első ülés keretében a küldöttek elfogadták az előző ülészak jegyzőkönyvét, meghallgatták a zsinati elnökségnek, illetve a törvényelőkészítő, a teológiai és az ügyrendi bizottság elnökének beszámolóját, valamint új zsinati tagként – a Déli Egyházkerület jogvégzett, nem lelkészi küldötteként – esküt tett dr. Hrivnák Mihály Balázs.

Vissza- és előretekintés

A második ülés keretében az országos tisztségviselők előző évi – valamint egyúttal az egész ciklusra visszatekintő – jelentéseit fogadták el. Az előzetesen feltöltött beszámolókhöz élőszóban csak néhány esetben hangzottak el kiegészítések és hozzászólások. Kézdy Edit, a nevelési és oktatási bizottság elnöke azt emelte ki pluszban, hogy javaslatot fogalmaztak meg

arra vonatkozóan, a jelölés során milyen szempontokat lenne érdemes szem előtt tartani az új bizottsági tagok vonatkozásában ahhoz, hogy a bizottság jó színvonalon végezhesse majd a munkáját.

A protestáns tábori püspök, a református Jákob János jelentéséből – távollétében – azt emelték ki, hogy február 1-jével lejárt a második püspöki ciklusa is, és ő nem kíván élni a hosszabítás lehetőségével. Erre reagálva Fabiny Tamás elnök-püspök arról tájékoztatta a zsinat tagjait, hogy az elmúlt hetekben többször próbálta felvenni a kapcsolatot Balog Zoltán püspökkel [február 16-i [lemondásáig](#) ő töltötte be a Magyarországi Református Egyházban a zsinat lelkeszi elnökének tisztségét – a szerk.], de egyelőre nem tudtak egyeztetni erről a személyi kérdéstről. Mint mondta, mivel kevés evangélikus tábori lelkész van, ezért a püspöki tanács nem tartja kizártnak, hogy el tudja fogadni a református jelöltet. Mindeközben pedig a Honvédelmi Minisztériumtól is jelzés érkezett arról, hogy esetleg strukturális változtatást javasolnak, és külön református, illetve evangélikus tábori püspökségben gondolkodnak. Ez a fejlemény pedig különösen is indokoltá teszi, hogy a két egyház vezetése tárgyalásokat folytasson a témában.

A lelkeszi életpályamodellért felelős (LÉM-) bizottság elnökéhez a minősítési kollokvium tervezett bevezetésével kapcsolatban érkezett kérdés. Vancsai József a válaszában úgy fogalmazott: még formálódik ennek rendszere, valószínűleg át fogják nevezni, az elképzelések szerint az esperesi beszélgetésbe integrálnák – a bizottság célja, hogy ez ne pluszterheként nehezedjen majd a lelkészekre.

A harmadik ülés témája egyházunk tényfeltáró bizottságának éves jelentése volt. Mirák Katalin bizottsági elnök egyetlen kiegészítést fűzött az írásban benyújtott jelentéséhez. Arról tájékoztatta a zsinatot: mivel sok megkeresést kaptak arra vonatkozóan, hogy az általános tisztújítással kapcsolatban mit kell tudni a jelöltek állambiztonsági átvilágításáról, egy dokumentumba gyűjtötték össze a szükséges információkat, és ez [elérhetővé vált az *Evangélikus.hu* oldalon](#), a *Tisztújítás 2024* menüpont alatt. A zsinat tagjai ezúton is gratuláltak Mirák Katalinnak ahhoz, hogy tavaly novemberben [Károli Gáspár-díjat vehetett át](#).

A negyedik ülés ugyancsak a visszatekintésre adott módot. A [konfirmáció és az elköteleződés tematikus évének](#) eredményeit és tanulságait Pángyánszky Ágnes, Keczkó Szilvia és Szidoly Roland foglalta össze. Mint fogalmaztak, az evangéliumból élő, friss és megújulásra kész egyház egyik ismertetőjegye, ha intenzíven foglalkozik a fiatalokkal, és bátran vállalja a velük való dialógust. A zsinati tagok hallhattak a megvalósult programokról (találkozókról, szakmai konferenciákról), a megjelent kötetekről (például gyakorlati kézikönyv, meditatív áhítatoskötet), az eredetileg 2008-ban megjelent, *Tanuló közösségekben* című tanári kézikönyv átdolgozásáról-továbbfejlesztéséről (ez várhatóan ez évben jelenik meg *Hozzád hangolva* címmel), valamint a tematikus év legnagyobb eseményéről, az [evangélikus konfirmandusok országos találkozásáról \(EKOT\)](#). Elhangzott: a munkacsoport látja annak realitását, hogy minden második évben megrendezzék ezt a programot. A hozzászólók üdvözltek a tervet, és megköszönték a munkacsoportnak az elvégzett feladatot.

Intézményi hitélet a plántálás szolgálatában

Az ötödik ülés fókuszában a gyülekezetplántálás állt. Gáncs Péter nyugalmazott püspök az előterjesztésében kiemelte: át kell gondolni azoknak a plántálásoknak az ügyét – ilyen most Pestszentimre –, ahol a gyülekezet már az önállósodás útjára lépett, parókus lelkészt is választott, tehát már nem tartozik tipikusan ebbe a körbe, ugyanakkor léte, jövője még erősen függ a

központi támogatástól. A gyülekezeti és missziói bizottság elnöke felhívta a figyelmet arra is, hogy az új [országos missziói lelkész feladatkörébe](#) beletartozik majd a gyülekezetplántálás figyelemmel kísérése is.

A hozzászólások során Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője rámutatott: a népszámlálási adatokból jól átható, hol lehet elgondolkodni új plántálások kezdeményezésén, de azt is meg kell nézni, hogy akkor, amikor egyes területeken lelkészhiány van, hogyan lehet erre emberi erőforrást találni. Egy további felszólalása során pedig arról szólt, hogy rész megoldást jelenthet a laikus testvérek bevonása a plántálásba.

Kondor Péter déli egyházkerületi püspök – mintegy aláhúzva Gáncs Péter szavait – arról beszélt, hogy valóban nem szabad egyik pillanatról a másikra elengedni egy-egy közösség kezét. Nem szabad elijeszteni őket attól, hogy bátran építkezzenek és lépjenek előre, figyelni kell rá, hogy a lendület ne anyagi okok miatt törjön meg, és ne legyen visszatartó erő a háttértámogatás elvesztésétől való félelem.

Aradi András tolna-baranyai esperes, a zsinat lelkészi alelnöke arra kérdezett rá, hogy milyen a kapcsolat az anyaggyülekezetek és a plántált közösségek között. Továbbá azt is megemlítette: mivel a távlati cél nem pusztán egy lelki közösség, hanem egy önálló szervezeti egység létrejötte, ezért mindenképpen szükséges felülbírálni a jelenlegi támogatási rendszert.

Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke ezzel szemben éppen azt hangsúlyozta, hogy a legfontosabb a lélekmentés, a hittestvérek megtalálása, közösségbe vonása. Ehhez kell felelős módon gazdálkodni az egyház forrásaival.

Fabiny Tamás elnök-püspök arról szólt, hogy míg Budapest agglomerációjában a budai oldalon örömteli folyamatok zajlanak – például a budafoki gyülekezet is bejelentkezett, hogy szívesen plántálna Diósdon és Nagytétényben –, addig a pesti oldalon a plántálás eredményei sem olyan jelentősek, továbbá vannak olyan gyülekezetek, amelyek válságjeleket mutatnak.

Pröhle Gergely országos felügyelő arra irányította a figyelmet: ma már nem egyértelműen igaz, hogy gyülekezeteiben él az egyház. Az intézményekben, illetve azokon keresztül sokkal több embert ér el, ezért kulcsfontosságú, milyen hitélet zajlik például az óvodákban, iskolákban, és hogy azt miképpen lehet a plántálás szolgálatába állítani.

Önfelelőség mint feladat

A hatodik ülésen az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény módosításáról szavaztak a küldöttek. Gregersen-Labossa Györgynek, a diakóniai bizottság elnökének a távollétében Kelemen Anna Gyöngy, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője terjesztette a küldöttek elé a szövegszerű javaslatot arról, hogy a diakóniai intézmények esetében a nem lelkészi intézményvezetők az öregségi nyugdíjkorhatár elérése után további két évig akkor folytathatják intézményvezetői szolgálatukat, ha a fenntartó presbitériuma ehhez határozatlanul hozzájárul. A módosítást negyvenöt „igen” szavazattal, három tartózkodás mellett megszavazták.

Az ülés utolsó napirendi pontja egy tájékoztató jelentés volt. Még a zsinat 2023. május 26-i ülésén született határozat arról, hogy a mostani ülésre készüljön erőforrástérkép a gyülekezetek önfenntartási képességéről. Pröhle Gergely országos felügyelő a kivetített di-

agramok kapcsán arról szólt, hogy 2018-hoz képest 2022-re összességében több mint tíz százalékkal nőtt a finanszírozottság mértéke, és meghaladta a kilencvenkét százalékat.

Ha ezt az évi átlag húszszázalékos infláció fényében tekintjük, akkor különösen is pozitívnak tűnik a tendencia. Ugyanakkor ha gyülekezeti vagy egyházmegyei bontásban tekintünk az adatokra, akkor kiviláglik, hogy a gyülekezetek kicsivel több mint felében romlottak az értékek, és az adakozókedv is meglehetősen alacsony. Az egyházfenntartói hozzájárulás és a perselypénz gyülekezetenkénti átlagmegosztása szerint ugyanis az egyháztagok közel negyven-negyven százaléka átlagosan havonta ezer forintnál is kevesebbet vagy ezer és kétezer forint közötti összeget szán erre, és csak húsz százalékuk fizet kétezer forintnál többet. „Az önfelelősség megélésének – mind teológiai, mind gyakorlati értelemben – nagy tere van még egyházunkban” – mutatott rá Pröhle Gergely. Mint mondta: a rendelkezésre álló adatok (a népszámlálás eredménye, saját belső népmozgalmi adatok) elemzésével van esély arra, hogy mindezek a következő zsinati ciklusban missziós-evangelizációs feladatcsomaggá álljanak össze.

A hozzászólások során Fábri György egyebek mellett arról szólt: ideje őszintén beszélni arról, hogy az intézmények sok esetben valójában „kikönnyítik a gyülekezet életét”, ezért ideje áttekinteni, milyen összefüggés van egy-egy gyülekezet és intézmény életképessége között. Aradi András arra hívta fel a figyelmet: az áldozatvállalásnak elengedhetetlen feltételei a közösségi alkalmak, továbbá ideje átgondolni a működési támogatás rendszerét. Abaffy Zoltán, a zsinat nem lelkeszi elnöke megerősítette: a felvetett kérdéseket, témákat a novemberben összeülő új zsinat figyelmébe ajánlják.

Hafenschner Károly, a zsinat lelkeszi elnöke zárszavában a május 31-re tervezett ülészak kapcsán elmondta: törvényalkotási kérdésekkel ott már nem akarnak foglalkozni, viszont mindenképpen ki szeretnék próbálni az elektronikus szavazás rendszerét, hogy az új zsinat első ülészakán – amikor nagyszámú szavazásra lesz szükség – már biztosan működőképes legyen ennek az informatikai háttere. Az ülészak pedig úrvacsorás istentisztelettel fog zárulni.